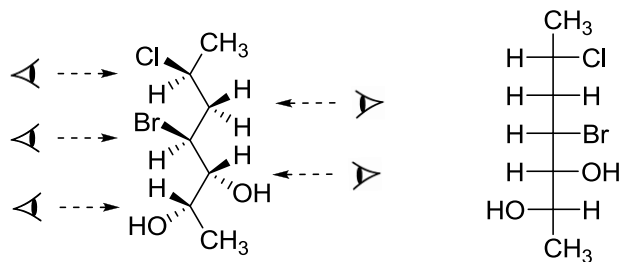

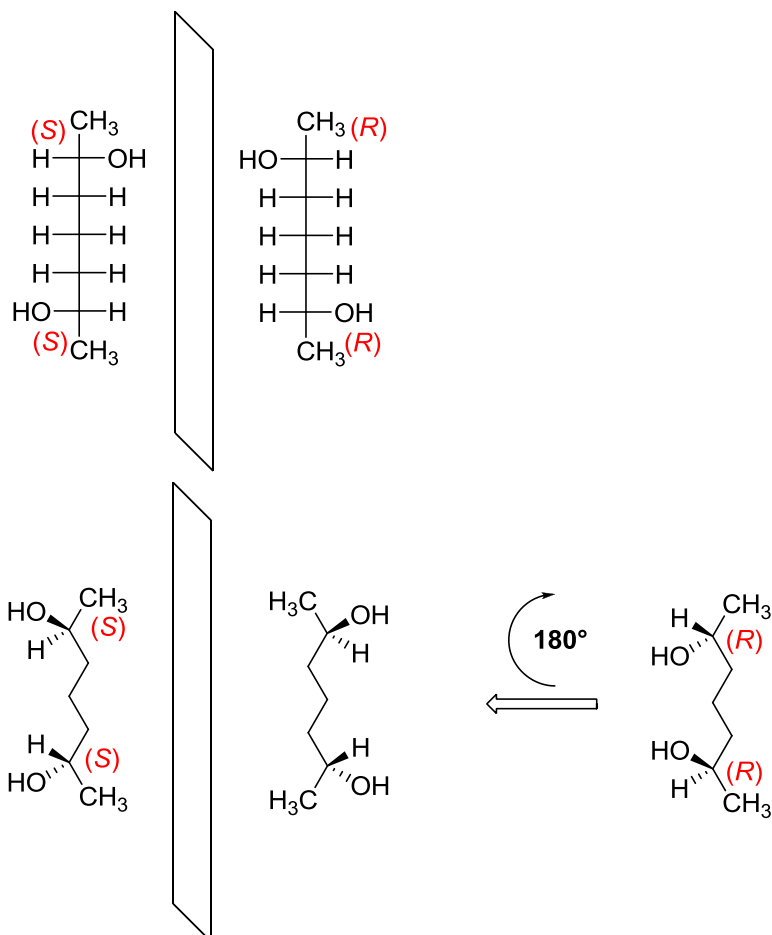
Řešený úkol 1: Překreslete uvedenou molekulu do Fischerovy projekce.

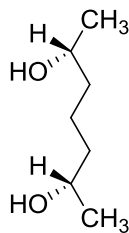
Řešený úkol 2: V jakém stereochemickém vztahu je (2*S*,6*S*)-heptan-2,6-diol a (2*R*,6*R*)-heptan-2,6-diol?

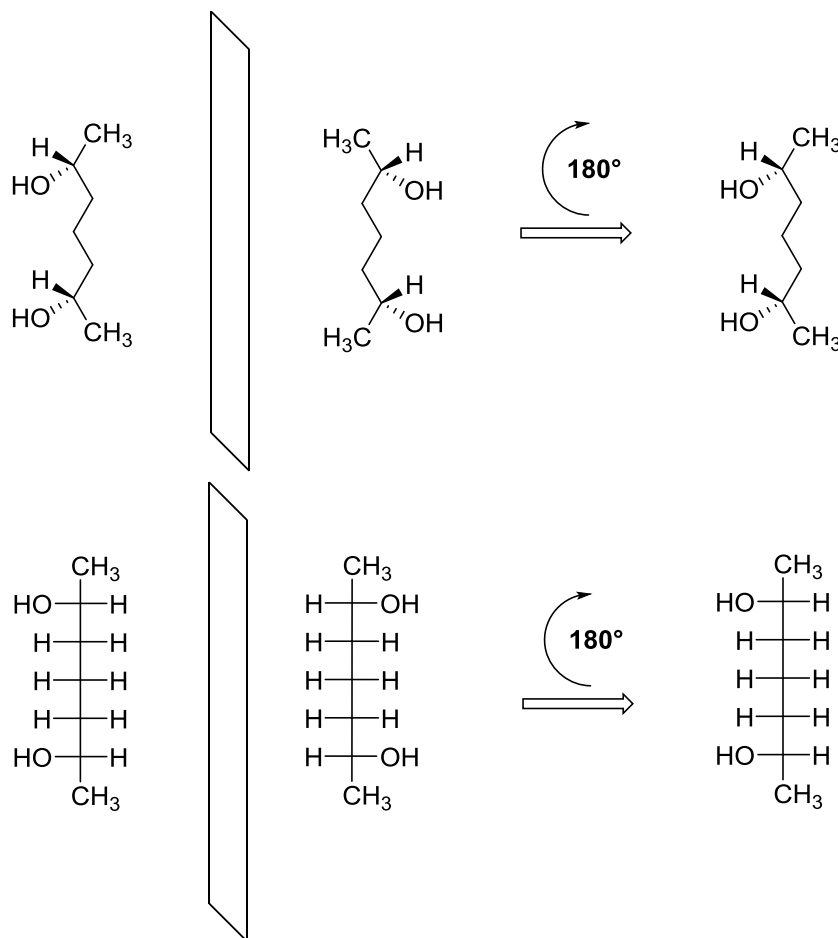
Jedná se o zrcadlové obrazy, které jsou neztotožnitelné. Odpověď tedy zní: **enantiomery**.
(Konfigurace na všech centrech chiralit jsou opačné a v molekule není rovina symetrie)

Řešený úkol 3: Nakreslete zrcadlový obraz uvedené molekuly. Jaký je jeho vztah k předloze?

Níže uvedený obrázek ukazuje, že zrcadlový obraz je po otočení o 180° totožný se svou předlohou. Tato látka jako celek **není chirální**, jedná se o **meso-sloučeninu**. Povšimněte si, že v meso-sloučenině nalezneme (na rozdíl od jejích chirálních stereoizomerů) **rovinu symetrie**.

Řešený úkol 4: V jakém stereochemickém vztahu je (2*S*,6*S*)-heptan-2,6-diol a meso-heptan-2,6-diol?

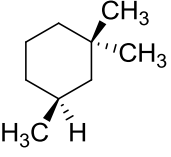
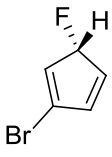
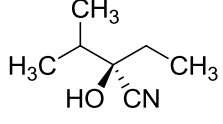
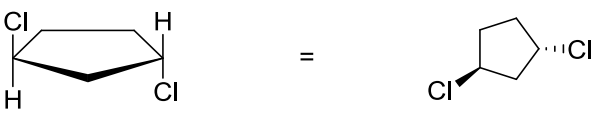

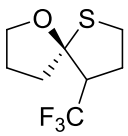
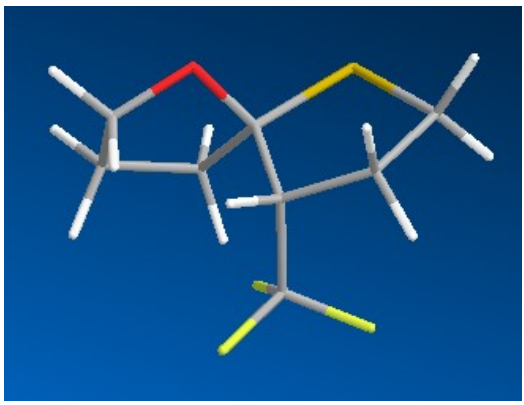
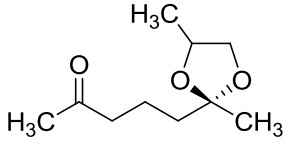
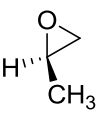
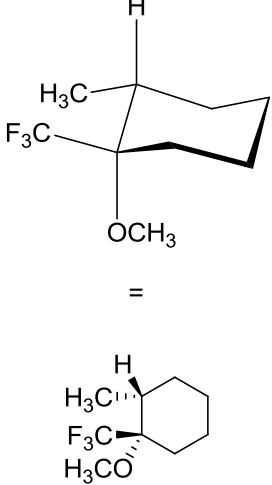
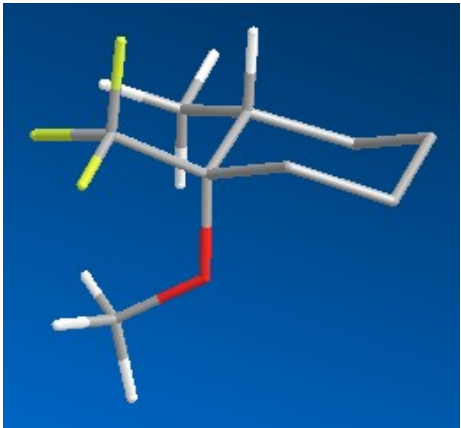
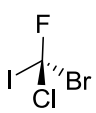
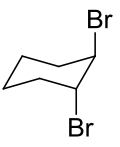
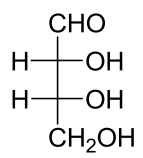

Jedná se o stereoizomery, které nejsou enantiomery; nejsou to zrcadlové obrazy. Odpověď je: **diastereomery**.

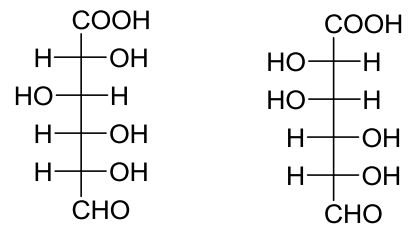
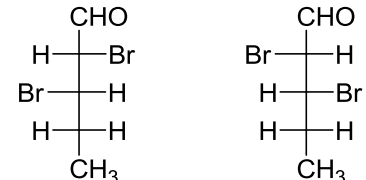
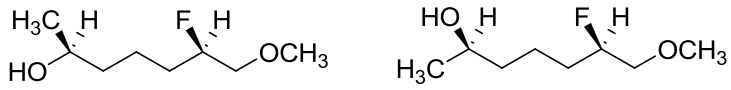

Úkol 5: Odpovězte na otázky a odpovědi zdůvodněte:

- Jsou meso-sloučeniny opticky aktivní?
- Je racemát opticky aktivní?

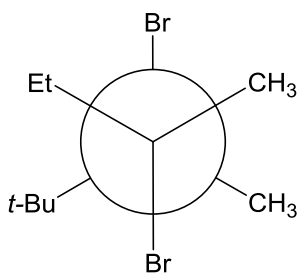
Úkol 6: Kde je to možné, určete absolutní konfiguraci:

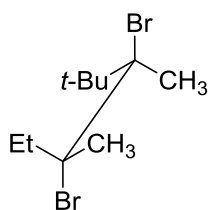
Úkol 7: V jakém vztahu jsou následující dvojice?

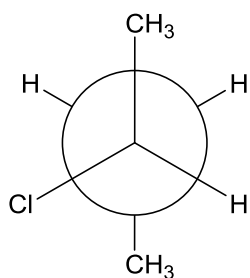
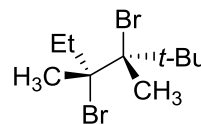
Úkol 8: Vedle Fischerovy projekce a klínkových vzorců se ještě běžně setkáváme s **Newmanovou projekcí** nebo **perspektivními vzorci**. Newmanova projekce zobrazuje dva na sebe navázané uhlíky tak, jak je ukázáno na obrázku (v řádku je tatáž molekula zapsaná různými vzorci). Kde je to možné, **určete absolutní konfiguraci** (konfigurace musí pochopitelně v řádku vyjít vždy stejně – nezávisle na vzorci, který jsme použili. Pokuste se však určit *R/S* na každém vzorci zvlášť: každý vyžaduje trochu jiný pohled. Natrénujte si přepis molekuly z jednoho vzorce do druhého):

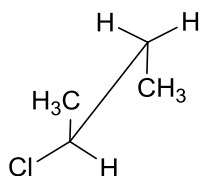
Newmanova projekce

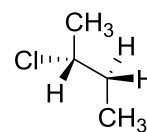
perspektivní vzorec

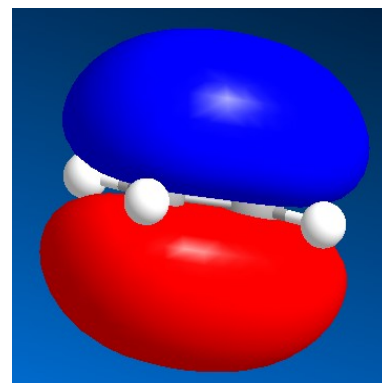
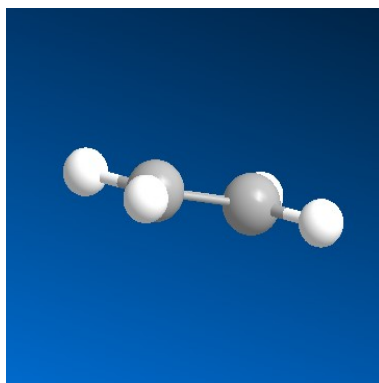
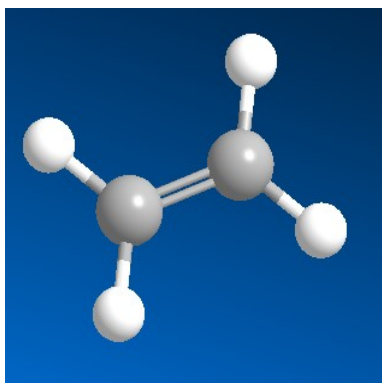
Newmanova projekce

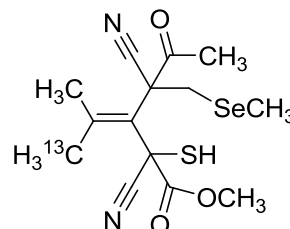
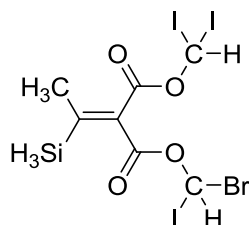
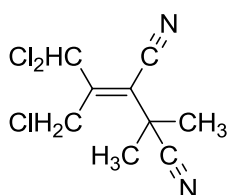
perspektivní vzorec

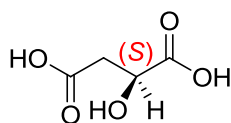
Kolem jednoduché vazby lze rotovat. U dvojné vazby toto neplatí. Kvůli π -vazbě je rotace znemožněna (překryvem p-atomových orbitalů vzniká vazebný molekulový orbital, který je na obrázku vpravo).

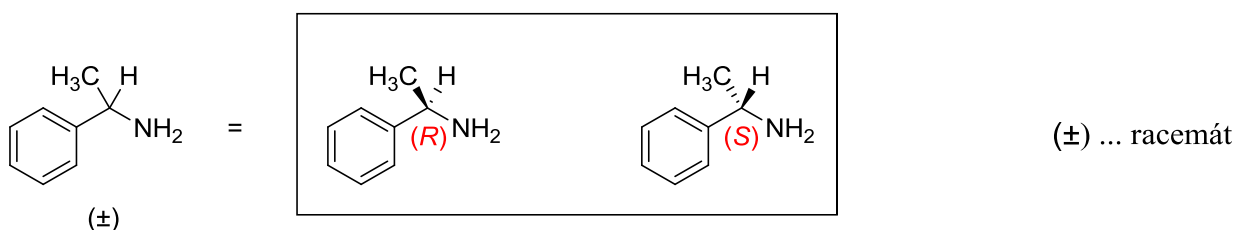
Úkol 9: Určete konfiguraci uvedených (hypotetických) molekul:

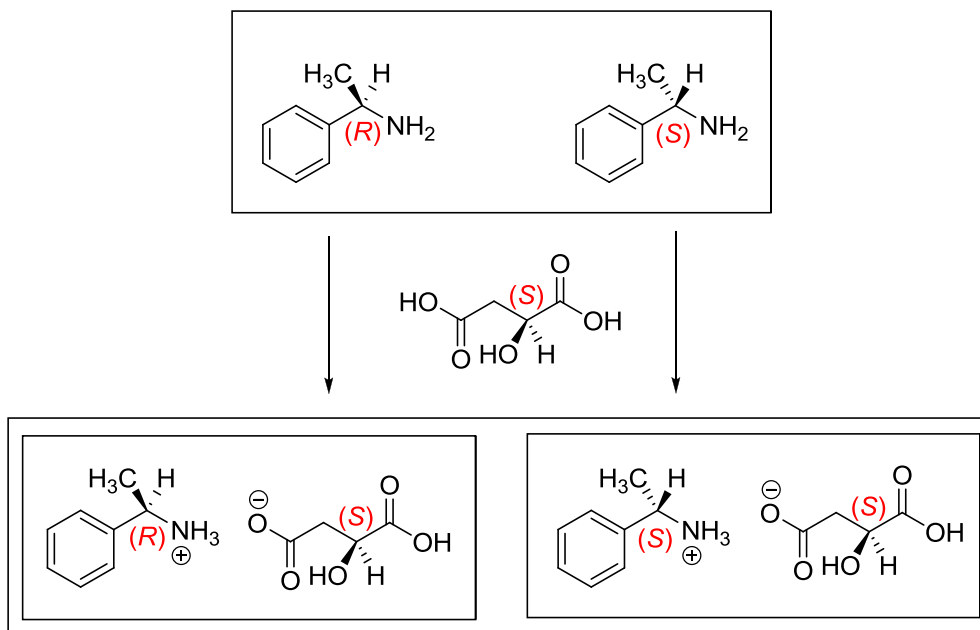
Praktický (řešený) příklad: Popište způsob rezoluce (rozdělení) enantiomerů ($\pm$)-1-fenylethan-1-aminu. Jako rezoluční činidlo použijte kyselinu (*S*)-jablečnou. Kyselina (*S*)-jablečná vypadá takto:

a racemát 1-fenylethan-1-aminu je tvořen rovným zastoupením obou enantiomerů:

Aminy s kyselinami tvoří soli:

Získáme tak směs dvou solí, které ovšem nejsou enantiomery, ale diastereomery (*RS* a *SS*). Mají proto odlišné fyzikální vlastnosti, jako je například rozpustnost. Toho využijeme k jejich rozdělení: diastereomer s vyšší rozpustností zůstane při rekrystalizaci v roztoku, naopak druhý se vyloučí jako sraženina. Filtrací oddělíme sraženinu. Sůl, která zůstala v roztoku, můžeme izolovat odpařením rozpouštědla. Volný amin získáme reakcí například s NaOH.

